

ФАХОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 351.95

DOI <https://doi.org/10.32782/2078-3566-2026-1-32>

Євген ЗЕЛЕНСЬКИЙ

старший викладач

(Дніпровський державний університет внутрішніх справ,
м. Дніпро, Україна)

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5345-1513>

yevhen.zelenskyi@dduvs.edu.ua

Марія ХЛІВНА

здобувач вищої освіти

(Дніпровський державний університет внутрішніх справ,
м. Дніпро, Україна)

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-6700-8479>

dianasvetlovska@gmail.com

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ З ОГЛЯДУ НА УМОВИ СУЧАСНОСТІ

Визначено окремі аспекти підготовки майбутніх працівників поліції, що виникли у зв'язку з уведенням правового режиму воєнного стану на території України та, відповідно, необхідністю підготовки поліцейських, які можуть ефективно та законно діяти у складних сучасних умовах, що часто виходять за межі стандартних сценаріїв.

Так, вогнева підготовка майбутніх працівників поліції в умовах воєнного стану передбачає вивчення матеріальної частини зброї, правил стрільби, дій зі зброєю та бойовими припасами, а також заходів безпеки під час поводження зі зброєю. Основною метою цієї підготовки є забезпечення готовності майбутніх поліцейських до застосування вогнепальної зброї згідно з чинним законодавством, що є необхідним для захисту громадян, суспільства та держави саме в умовах воєнного стану.

Наголошено на тому, що буде слушним упровадження в навчальну програму вивчення різних видів зброї (оскільки остання постійно вдосконалюється, зокрема і зарубіжна), її матеріальної частини та набуття навичок поводження з нею.

Ключові слова: вогнева підготовка, зброя, воєнний стан, заходи безпеки, майбутні працівники поліції, психологічна підготовка.

© Є. Зеленський, 2026

© М. Хлівна, 2026

Постановка проблеми. Норми ст. 2 Закону України «Про Національну поліцію» визначають, що «завданнями поліції є забезпечення публічної безпеки і порядку; охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидії злочинності; надання в межах, визначених законом, послуг із допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги». Однак слід зазначити, що, зважаючи на зміни в чинному законодавстві, а саме доповнення ст. 24 зазначеного вище закону частиною 2, до додаткових повноважень поліції віднесено участь в обороні України, у виконанні завдань територіальної оборони, забезпечення та здійснення заходів правового режиму воєнного стану у разі його оголошення на всій території України або окремі місцевості [8].

Таким чином, важливість володіння вогнепальною зброєю саме в умовах дії правового режиму воєнного стану закріплено в чинному законодавстві України, і тому все більшої актуальності набувають питання ефективної підготовки поліцейських.

Аналіз публікацій, у яких започатковано вирішення цієї проблеми. Проблеми підготовки майбутніх фахівців розглядалися у працях низки дослідників, як-от: Ю. Шелест, Д. Бодирев, А. Плахотний, Є. Зеленський, О. Лопаєва, Б. Гавриш, Ю. Великий, В. Поливанюк, А. Жбанчик, О. Головацький, В. Прядко. та ін. Указані вчені досить ґрунтовно розглянули питання удосконалення вогневої підготовки, зокрема і в умовах воєнного стану, однак маємо зупинитися на деяких актуальних аспектах цієї теми.

Мета статті – дослідити особливості вогневої підготовки майбутніх працівників поліції з огляду на умови правового режиму воєнного стану в Україні.

Виклад основного матеріалу. Насамперед зазначимо, що вогнева підготовка являє собою один з основних напрямів професійної підготовки поліцейських; її головною метою є навчання майбутніх та діючих працівників поліції вмілому поводженню, застосуванню та використанню вогнепальної зброї під час несення служби та практичних стрільб, а також набуття знань, умінь та навичок влучного вогню [5, с. 160]. Так, на заняттях із вогневої підготовки майбутні поліцейські вивчають правові підстави застосування та використання вогнепальної зброї, заходи безпеки під час поводження зі зброєю та її матеріальну частину, що також є не менш важливим. Окрім того, зважаючи на умови сучасності, увага також зосереджена на правильності застосування бойових припасів, зокрема гранат.

До методик, що є ефективними у ході вогневої підготовки майбутніх поліцейських, можна віднести форми тренування без патронів; виконання вправ, спрямованих на наближення до реальних умов, пов'язаних із застосуванням зброї; практичні вправи зі стрільби з використанням ухиляючих дій тощо. Так, важливим є постійне доповнення процесу навчання поліцейських новим видам складних стрілецьких вправ, прикладами з практичних дій досвідчених поліцейських-професіоналів з обов'язковим поясненням моментів, які призвели до успіху або до невдачі [4, с. 18]. Тобто вдосконалення навичок стрільби майбутніх поліцейських є актуальним у сучасних умовах. Для цього необхідно активно використовувати полігони, котрі дають змогу відпрацьовувати застосування зброї у реальних умовах. Важливо зазначити, що відповідно до правового режиму воєнного стану рекомендовано, щоб програми навчання поліції та підвищення кваліфікації містили аналіз і розроблення конкретних сценаріїв.

Доцільно вказати, що без використання сучасних форм і методів навчання, а також застосування новітніх технологій неможливе формування професійних знань, компетенцій та навичок майбутніх поліцейських. Специфіка вогневої підготовки полягає у тому, що навчальний час, матеріальне забезпечення та методи навчання повинні використовуватися максимально ефективно [3, с. 317]. Ефективне опанування вогневої підготовки майбутніми працівниками, своєю чергою, передбачає отримання спеціальних теоретичних знань та розвиток спеціальних навичок, як-от: усунення затримки при стрільбі; уміле й безпечне поводження зі зброєю; швидке вилучення вогнепальної зброї з кобури та приведення у бойову

готовність; правильне зберігання вогнепальної зброї, виконання прийомів швидкісної стрільби в різних умовах і в різних положеннях [1, с. 319–321].

Своєю чергою, вивчення технік вогневої підготовки для курсантів має свої особливості, зокрема вимагає створення реалістичних умов для виконання бойових завдань. Практичні заняття, що проводяться в умовах бойової обстановки та використання імітаційних засобів, сприяють підвищенню інтересу здобувачів та досягненню поставлених цілей [7]. Також вирішення сучасних викликів у психологічній підготовці та безпеці поліцейських потребує комплексного підходу, що враховує не лише професійну, а й емоційний та психологічний складники. Лише такий підхід забезпечить ефективну роботу правоохоронців зі збереження безпеки громадян. Розвиток вогневої підготовки передбачає не лише вдосконалення технічних навичок стрільби, а й формування внутрішньої готовності та впевненості курсантів для виконання службових обов'язків у стресових ситуаціях. Володіння табельною зброєю стає критично важливим для працівників правоохоронних органів, особливо в умовах погіршення кримінальної обстановки та зростання злочинності [6, с. 595–596]. Тому досить актуальним питанням є підготовка (у тому числі й вогнева) майбутніх працівників поліції, котра передбачає моделювання різноманітних ситуацій, наближених до реалій сьогодення. Таким чином, поліцейські повинні володіти не лише теоретичними знаннями, що стосуються їхньої професійної діяльності, а й необхідними практичними навичками, які поєднуються з використанням та застосуванням вогнепальної зброї.

Не менш важливим буде зазначити, що достатньо довгий час науково-педагогічні працівники закладів освіти зі специфічними умовами навчання здійснюють удосконалення процесу підготовки майбутніх працівників поліції як у теоретичному, так і в практичному аспекті, постійно впроваджуючи нові напрями підвищення якості навчання здобувачів вищої освіти з огляду на умови війни, адже не можна вчити нове покоління лише за матеріалами та нормативною базою довоєнного періоду.

Саме тому з метою цілеспрямованого розвитку та вдосконалення якостей майбутніх поліцейських рекомендується виконувати постійно низку спеціальних вправ, які допоможуть довести свої дії та тактику поведінки зі зброєю до автоматизму. Зауважимо, що одним із видів таких вправ є тренування ведення прицільної стрільби. Але ж існують окремі складники, що безпосередньо впливають на ефективність її ведення. Так, деякими науковцями було диференційовано певні чинники, що безпосередньо впливають на влучність (прицільність) стрільби, а саме: 1) зовнішні чинники: атмосферні умови (зміни температури, тиску, швидкості та напрямку вітру), місцевість, на якій ведеться стрільба; 2) чинники, що визначають якість набоїв: точність виготовлення окремих елементів патрона, точність спорядження патрона, фізико-хімічні властивості пороху; 3) чинники, пов'язані зі зброєю: точність її виготовлення, знос, несправність, віддача, розташування центра ваги, вібрація ствола, вплив прицільних пристосувань; 4) чинники, що стосуються стрільця: складання зброї та підготовки її до стрільби, приготування до стрільби, прицілювання, здійснення пострілу, визначення поправок [2, с. 233].

Із приводу вищевикладеного зазначимо, що буде слушним упровадження в навчальну програму вивчення різних видів зброї (оскільки остання постійно вдосконалюється, зокрема й зарубіжна), її матеріальної частини та набуття навичок поведінки з нею. Зазначене підтверджується тим, що сьогодні деякі країни допомагають Україні шляхом постачання різноманітної зброї, і тому досить важливим є вміння правильно її зберігати, підтримувати у справному стані та в подальшому застосовувати на практиці у разі необхідності.

Висновки. Отже, доходимо висновку, що вогнева підготовка майбутніх працівників поліції в умовах воєнного стану передбачає вивчення матеріальної частини зброї, правил стрільби, дій зі зброєю та бойовими припасами, а також заходів безпеки під час поведінки зі зброєю. Своєю чергою, основною метою цієї підготовки є забезпечення готовності майбутніх поліцейських до застосування вогнепальної зброї згідно з чинним законодавством, що є необхідним для захисту громадян, суспільства та держави саме в умовах воєнного стану.

Список використаних джерел

1. Бондаренко В. В. Професійна підготовка працівників патрульної поліції: зміст і перспективні напрями : монографія. Київ : ФОП Кандиба Т. П., 2018. 524 с.
2. Валєєв Р. Г. Засвоєння курсантами факторів, які впливають на влучність стрільби, під час вогневої підготовки. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України* : зб. наук. пр. за матеріалами конф., м. Харків, 24 травня 2018 р. Харків, 2018. С. 232–233.
3. Воробець Х. О. Використання новітніх методик під час викладання дисципліни «Вогнева підготовка» у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України* : зб. наук. пр. за матеріалами конф., м. Харків, 31 травня 2019 р. Харків : ХНУВС, 2019. С. 316–318.
4. Головацький О. О., Прядко В. М. Особливості вогневої підготовки поліцейських на початковому етапі навчання. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. № 1. С. 16–18. DOI: <https://doi.org/10.32850/sulj.2019.1-4>
5. Назаренко О. М. Актуальність використання і застосування вогнепальної зброї працівниками поліції. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України* : зб. наук. пр. за матеріалами конф., м. Харків, 28 травня 2021 р. Харків : ХНУВС, 2021. С. 160–161.
6. Поливанюк В. Д., Жбанчик А. В. Актуальні питання проведення занять із вогневої підготовки поліцейських в умовах воєнного стану. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 5. С. 593–597. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.05.91>
7. Поливанюк В. Д., Казначєєв Д. Г., Мартьянов І. Ю., Зеленський Є. С., Лопєєва О. М. Навчання поліцейських на початковому етапі вогневої підготовки : методичні рекомендації. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. 52 с.
8. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19/conv#Text>

References

1. Bondarenko, V. V. (2018) Profesiina pidhotovka pratsivnykiv patrolnoi politzii: zmist i perspektyvni napriamy [Professional training of patrol police officers: content and promising directions] : monohrafiia. Kyiv : FOP Kandyba T.P. 524 p. [in Ukr.].
2. Valieiev, R. H. (2018) Zasvoiennia kursantamy faktoriv, yaki vplyvaiut na vluchnist strilby, pid chas vohnevoi pidhotovky [Cadets' mastery of factors that affect shooting accuracy during fire training]. *Pidhotovka politseiskyykh v umovakh reformuvannia systemy MVS Ukrainy* : zb. nauk. pr. (za materialamy konf.) (m. Kharkiv, 24 trav. 2018 r.). Kharkiv, pp. 232–233. [in Ukr.].
3. Vorobets, Kh. O. (2019) Vykorystannia novitnikh metodyk pid chas vykladannia dystsypliny «Vohneva pidhotovka» u vyshchykh navchalnykh zakladakh zi spetsyfichnymy umovamy navchannia [Using the latest methods when teaching the discipline «Fire training» in higher educational institutions with specific learning conditions]. *Pidhotovka politseiskyykh v umovakh reformuvannia systemy MVS Ukrainy* : zb. nauk. pr. (za materialamy konf.) (m. Kharkiv, 31 trav. 2019 r.). Kharkiv : KhNUVS, pp. 316–318. [in Ukr.].
4. Holovatskyi, O. O., Priadko, V. M. (2019) Osoblyvosti vohnevoi pidhotovky politseiskyykh na pochatkovomu etapi navchannia [Peculiarities of fire training of police officers at the initial stage of training]. *Pivdenoukrainskyi pravnychiy chasopys*. № 1, pp. 16–18. DOI: <https://doi.org/10.32850/sulj.2019.1-4>. [in Ukr.].
5. Nazarenko, O. M. (2021) Aktualnist vykorystannia i zastosuvannia vohnepalnoi zbroi pratsivnykamy politzii [The relevance of the use and application of firearms by police officers]. *Pidhotovka politseiskyykh v umovakh reformuvannia systemy MVS Ukrainy* : zb. nauk. pr. (za materialamy konf.) (m. Kharkiv, 28 trav. 2021 r.). Kharkiv : KhNUVS, pp. 160–161. [in Ukr.].
6. Polyvaniuk, V. D., Zhbanchyk, A. V. (2024) Aktualni pytannia provedennia zaniat z vohnevoi pidhotovky politseiskyykh z vohnevoi pidhotovky politseiskyykh v umovakh voiennoho stanu [Current issues of conducting classes on fire training of police officers on fire training of police officers under martial law]. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo*. № 5, pp. 593–597. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.05.91>. [in Ukr.].

7. Polyvaniuk, V. D., Kaznacheiev, D. H., Martianov, I. Yu., Zelenskyi, Ye. S., Lopaieva, O. M. (2019) Navchannia politseiskykh na pochatkovomu etapi vohnevoi pidhotovky [Training of police officers at the initial stage of fire training] : metod. rekomendatsii. Dnipro : Dniprop. derzh. un-t vnutr. sprav. 52 p. [in Ukr.].

8. Pro Natsionalnu politsiuu [On the National Police] : Zakon Ukrainy vid 02.07.2015. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19/conv#Text>. [in Ukr.].

ABSTRACT

Yevhen Zelensky, Mariia Khlivna. Certain aspects of fire training of future police officers in view of current conditions

Certain aspects of the training of future police officers that arose in connection with the introduction of the legal regime of martial law on the territory of Ukraine and, accordingly, the need to train police officers who can effectively and legally act in complex modern conditions that often go beyond standard scenarios have been identified.

Thus, fire training of future police officers in martial law involves studying the material part of weapons, the rules of shooting, actions with weapons and ammunition, as well as safety measures when handling weapons. The main purpose of this training is to ensure the readiness of future police officers to use firearms in accordance with current legislation, which is necessary to protect citizens, society and the state precisely in martial law.

It is emphasized that it would be appropriate to introduce into the curriculum the study of various types of weapons (since the latter are constantly being improved, including foreign ones), their material part and the acquisition of skills in handling them.

Keywords: *fire training, weapons, martial law, security measures, future police officers, psychological training.*

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

*Дата першого надходження статті до видання: 26.01.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 10.02.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 20.04.2026*